

ŠVENTOS RELIKVIJOS VILNIUJE

ŠVENTOJO VIEŠPATIES KRYŽIAUS DALIS

ŠVENČIAUSIOSIOS DIEVO MOTINOS SKRAISTĖS DALIS

ŠV. DVASIOS VIENUOLYNE GRUODŽIO 8–15 D.

VISI LIETUVOS ŽEMĖS ŠVENTIEJI, MELSKITE DIEVĄ UŽ MUS!

STAČIATIKIŲ LIETUVA

Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios laikraštis

2024 m. gruodis Nr. 22

www.orthodoxy.lt

facebook.com/orthodoxy.lt

Unikalios relikvijos Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyne

Gruodžio 8, sekmadienį, į Vilniaus Šventosios Dvasios vienuolyną atkeliaus didžios šventenybės: viena didžiausių iki šiol pasaulyje išlikusių Viešpaties Gaivinančiojo Kryžiaus dalių ir Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Skraistės dalis.

Šventosios relikvijos vienuolyno katedroje liks savaitei, iki gruodžio 15.

Tai bus išskirtinės, ypatingos dienos: kas valandą tarp rytinių ir vakarinių prie relikvijų su Kryžiaus, ant kurio buvo nukryžiuotas mūsų Viešpats Jėzus Kristus, ir Dievo Motinos Drabužio dalelėmis vyks intencinės pamaldos, bus skaitomi akatistai.

Prieiti prie šventenybių bus galima visas jų buvimo Šventosios Dvasios vienuolyne dienas nuo ryto (aštuonių valandų) iki vakaro (septynių valandų). Visi norintieji galės pagerbti šventenybes, pasimelsti prie jų, krikščioniškai pabučiuoti ir ant jų pašventinti ikonas ar kryželius.

Kadangi tai bendros visų krikščionių šventenybės, šventovės durys, aišku, bus atviros visiems krikščionims, nepriklausomai nuo konfesijos. Maža to, Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus kreipėsi į brolius ir seseris katalikus, kviesdamas juos kartu su mumis patirti šį dvasinį džiugesį.

▶ Relikvinė su Dievo Motinos Skraiste, kuri bus Vilniuje

Šventenybių sutikimo ceremonija vyks gruodžio 8, 18.00, prie vienuolyno vartų (Adresas: Aušros Vartų g. 10). Apie jų atvykimą paskelbs visų miesto cerkvių varpai. Po to procesija eis į vienuolyno šventovę. Ten po intencinių padėkos pamaldų vyks Viešpaties Kryžiaus pagerbimas.

Kaip jau buvo pranešta, į Lietuvą šventenybės atvyks iš Lenkijos, o į ją pateko iš Italijos. Tai įvyko Lenkijos Stačiatikių Bažnyčios 100 metų autokefalijos jubiliejaus proga.

Lenkiją pasiekusios šventenybės - Viešpaties Kryžiaus dalis ir Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos

Drabužių fragmentas kartu su kitomis šventenybėmis ir artefaktais Italijoje saugomi privačioje aristokratų Minardi šeimos kolekcijoje. Šios šeimos istorinės šaknys siekia Langobardų kilmės karalius.

Atvežamų į Vilnių relikvijų tikrumas buvo patvirtintas moksliniais tyrimais.

Metropolitas Inokentijus apie Viešpaties Kryžių

2 psl.

Kodėl reikia pasninko prieš Kalėdas?

4 psl.

Vyskupas Ambrosijus apie šventenybių pagerbimą

5 psl.

Kunigo atsakymai į parapijiečių klausimus

7 psl.

Šventojo Viešpaties Kryžiaus ir Dievo Motinos Garbingosios Skraistės relikvijų atnešimo į Vilnių programa

GRUODŽIO 8, SEKMADIENIS:

18.00 Viešpaties Kryžiaus ir Dievo Motinos Skraistės pasitikimas prie Šventosios Dvasios vienuolyno vartų. Aušros Vartų g. 10, Vilnius. Intencinės padėkos pamaldos.

NUO GRUODŽIO 9 (PIRMADIENIO) IKI GRUODŽIO 13 (PENKTADIENIO):

8.00 Dieviškoji Liturgija; Relikvijų pagerbimas

10.00 – 16.00 Kiekvienos valandos pradžioje prie šių relikvijų pakaitomis vyks in-

tencinės pamaldos, bus skaitomi akatistai Viešpaties Kryžiui ir Dievo Motinai

17.00 Vakarinė; relikvijų pagerbimas.

GRUODŽIO 14, ŠEŠTADIENIS

9.00 Iškilminga Dieviškoji Liturgija. Ją celebruos Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus; koncelebruos gausiai susirinkę Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios klero nariai.

13.00 – 16.00 Kiekvienos valandos pradžioje prie šių relikvijų pakaitomis vyks intencinės pamaldos, bus skaitomi akatistai Viešpaties Kryžiui ir Dievo Motinai

17.00 Vakarinės pamaldos; relikvijų pagerbimas.

GRUODŽIO 15, SEKMADIENIS

7.00 Ankstyvoji Dieviškoji Liturgija; relikvijų pagerbimas

10.00 Vėlyvoji Dieviškoji Liturgija. Jai pasibaigus vyks atsiveikimas su relikvijomis ir jų išlydėjimas į Lenkiją.

Pagerbti šias didžias relikvijas bus galima kasdien, nuo 8:00 iki 19:00 val., Vilniaus stačiatikių Šventosios Dvasios vienuolyne (Aušros Vartų g. 10).

ISSN 2783-7173

Viešpaties kryžius atvėrė mums kelią į Dangaus Karalystę

Vilniaus ir Lietuvos metropolitas **INOKENTIJUS**

Brangūs broliai ir seserys Kristuje!

Šių metų gruodžio mėnesį, nuo 8 iki 15 dienos, Šventosios Dvasios vienuolyne bus išstatyta ypatinga relikvija – mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Gyvybę Teikiančiojo Kryžiaus dalis. Todėl derėtų savo „Žodį“, kuriuo kreipiuosi į mūsų laikraščio skaitytojus, skirti šiai temai.

Kalbant apie Viešpaties Kryžių, siela turi prisipildyti dvasinio džiugesio, dėkingumo ir meilės mūsų Išganytojui, Viešpačiui Jėzui Kristui. Kokie jausmai ir mintys turėtų būti širdyje, kai pagerbiame mūsų Viešpaties Kryžių.

Mes lenkiamės Jam kupini virpulio ir dėkingumo, nes Kryžius – mūsų išgelbėjimo įnagis. Kaip ir prieš du tūkstančius metų, Viešpaties Kryžius vieniems tebėra papiktinimas, kitiems – kvailystė (plg. 1 Kor 1, 23), tačiau mums, tikintiesiems ir išganojamiems Viešpaties Kryžiumi, jis yra Dievo galybė, jis yra Viešpaties garbė. Kryžius mums atvėrė kelią į amžinąjį gyvenimą, nes ant jo buvo nukryžiuotas mūsų Viešpats ir Išgelbėtojas Jėzus Kristus. Ir nuo tos akimirkos, kai kryžius – mirties įnagis – tapo gyvenimo ir prisikėlimo priemone, visa pasaulio istorija prisipildė kitokios esmės. Nes Kristus Kryžius tapo Dievo meilės žmogui ženklu ir simboliu, meilės, kuri tokia didelė, kad Viešpats nepakeliamų kančių ir mirties akivaizdoje, idant išgelbėtų žmogų, nepakeitė savo apsisprendimo. Priminimas apie Dievo meilę mums, Kristus Kryžius taipogi byloja, kad ir mes turime rodyti meilę Dievui visu savo gyvenimu. Taigi Kryžius mums liudija, koks yra brangus žmogus Dievui ir kokia brangi toji meilė. Į meilę galima atsilipti tik meile, o ne kokiais nors kitais dalykais.

Evangelijoje skaitome apie kryžių, nešamą kiekvieno iš mūsų, ir apie kančias bei vargus, krikščionis lydinčius kryžiaus kelyje. „Jei kas nori eiti paskui mane, – sakė Jėzus Kristus savo mokiniais ir liaudžiai, – teišizada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi. Kas nori išgelbėti savo gyvybę, tas ją praras, o kas prapuldydys savo gyvybę (tai yra numarins visas savo aistras ir nuodėmingus polinkius [aut. past.]) dėl manęs (ir Evangelijos [aut. past.]), tas ją išgelbės“ (Lk 9, 23-25 [vert. Kavaliauskas; Jurėnas]).

► Vilniaus ir Lietuvos metropolitas Inokentijus. A. Litvinovo nuotr.

Viešpats mus kviečia mirti sau, tai yra, nuodėmei, ir gyventi Dievui, taigi tobulėti dorybėse, pašalinti aistras iš savo sielų, išguiti piktas mintis iš savo širdžių. Pirmiausia mums būtina suvokti, kad į Dangaus Karalystę patenkama per dideles pastangas (plg. Mt, 11-12), savęs išsižadėjimu, per netektis ir kančią. Tokį kelią mums įsakmiai nurodė pats Jėzus Kristus. Štai ką apie tai sako apaštalas Petras: „Kristus kentėjo už mus, palikdamas mums pavyzdį, kad eitumėte Jo pėdomis“ (1 Pt 2, 21 [vert. Burbulyš]). Tad jei laikome save Viešpaties pasekėjais, Jo mokiniais, pasukime Jo nurodytu keliu, nu-

kryžiuokime savo kūną su aistromis ir geiduliais.

Žmogus turi kantriai nešti savo kryžių, prisimindamas, kad mūsų išganyto kelias eina per kentėjimus, per negandas, per gundymus, nes tikrai išbandymais

“Tegul gyvenimas būna kryžiaus, kuris mums – pergalės ženklas, nešimu.

sustiprinamas mūsų tikėjimas. Kančia apvalo mūsų sielą, pakylėja ją, daro ją tinkamą amžinajam gyvenimui. Tik per kančią žmogus gali suprasti, kas yra Dievo gailėstingumas ir meilė. Viešpaties kryžius – tai meilės mums simbolis, nes meilė visada pasiaukojan-

ti, visada kryžiuojama. Viešpats, kuris yra meilė, ant Kryžiaus išskleidė savo rankas, tarytumei trokšdamas savo meilės aukoje apkabinti visą pasaulį (plg. Ef, 5-1).

Reikia suprasti ir pripažinti: visa kas mūsų gyvenime nutinka skausmingo, yra skirta išgelbėjimui; krikščionio kelias – kančios kelias. Krikščioniui nedera verkšlenti, kai kenčia, o atvirksčiai – jis turi dėkoti Dievui, pripažindamas save vertu sielvartų ir kentėjimų, idant būtų išpirtos jo nuodėmės. Tad kai esame ištikti širdgėlos ir kančių, turime melst ne kad Dievas išvaduočiau mus iš jų, bet kad Viešpats suteiktų jėgų nešti savo kryžių ir palengvintų jo sunkį.

Kryžiaus nešimas – kelias į sielos išgelbėjimą. Žemiškojo gyve-

nimo laikas mums skirtas Viešpaties, kad išmoktume su viltimi, ištvermingai ir ryžtingai nešti savo kryžių. Jis duoda visokiausių kryžiaus kančių – kankinystę, ligas, skurdą ir nepriteklis, artimųjų netektį, santuoką ir vieatvę, rūpinimąsi ligoniais ir senais žmonėmis; ir panieką bei pažeminimus, o taip pat gausybę kitų įvairiausių kryžiaus kentėjimų ir vargų. Savo kryžių turime nešti nuo jaunystės, nuolankiai ir su malda – tai palengvina jo nešimą. Kiekvieną kartą, kai sulinkstame nuo kryžiaus svorio, prisiminkime, kaip Viešpats mūsų Jėzus Kristus nešė savo Kryžių. Tiksliau: kaip Jis nešė mūsų Kryžių, nes už mūsų nuodėmes Jis nukentėjo ir mūsų skausmus bei sunkumus prisiėmė sau.

Viešpats savo kryžiaus auka padeda mums giliai ir tvirtai įsisąmoninti maloningą ir išganingą tiesą, kad nėra kito kelio į dangų, kaip vien tik nuolankumas ir savanoriškas sutikimas kentėti dėl Kristaus. Tad norit patekti į Dievo karalystę, mums reikia nusizeminti, nesiskundžiant iškęsti nemaloniais gyvenimo aplinkybes, ligas ir negandas, atsikratant nepasitenkinimo, įveikiant savo geidulius ir aistras, ir taip palengva, žingsnis po žingsnio, metai po metų mokytis ištverti, o kantrumu pamažu įgyti nuolankumą, kuris užtikrins mums išsigelbėjimą. Mes turime išmokti dėkoti Viešpačiui už kryžiaus kančias savo gyvenime. Mūsų kreipiniu į Dievą vargų ir nelaimių metu turėtų tapti tokie žodžiai: „Garbė Dievui už viską!“. Šventasis Jonas Auksaburnis sako, kad tie, kurie dėkodami Dievui ištvėria negandas, pelnys tokį pat vainiką kaip ir kankiniai, ir priduria: „Vienas „Garbė Dievui“ varguose ir nelaimėse yra reikšmingesnis už tūkstantį padėkos žodžių laimėje“.

Brangūs broliai ir seserys! Tegul gyvenimas būna kryžiaus, kuris mums – pergalės ženklas, nešimu. Pagarbiai, su meile ir virpuliui lenksimės Kristaus Kryžiui – mūsų išgelbėjimo simboliui, prisimindami tas kančias, kurias mūsų Viešpats Jėzus Kristus iškentė ant jo dėl mūsų išganyto, idant pasiektume Dangaus Karalystę, kad – drauge su juo nukryžiuoti ir mirę – kartu su juo prisikeltume ir įžengtume į amžinąjį gyvenimą. Viešpaties Kryžius mums atvėrė kelią į Dievo Karalystę, kur dėkingai nešančių savo kryžių laukia palaimingas gyvenimas su Viešpačiu ir Jo šventaisiais.

Garbingoji Švenčiausiosios Dievo Motinos Skraistė

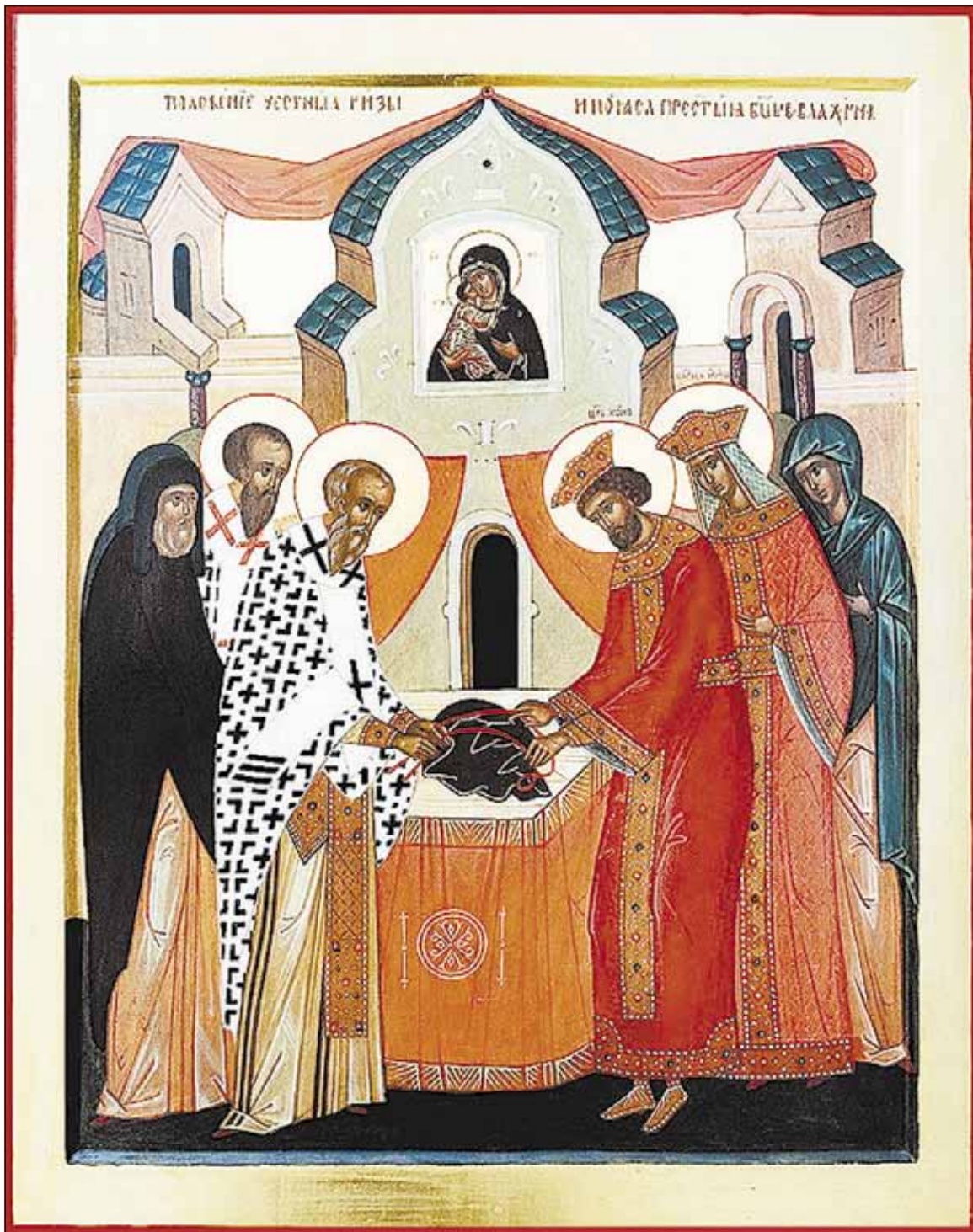
Garbingoji Švenčiausiosios Dievo Motinos Skraistė – viena didžiausių krikščioniškojo pasaulio šventenybių. Pagarbą jai reiškiamo, nes tai medžiaginis Dievo Motinos buvimo žemėje ženklas.

Pasak Bažnyčios padavimo, Dievo Motina buvo su šia skraiste gimstant Jos Dieviškajam Sūnui. Vėlgi, pasak padavimo, prieš Užmigdama Švenčiausioji Dievo Gimdytoja Savo drabužius atidavė dviem Jai patarnavusioms našlėms. Viena šių drabužių dalis – Skraistė, kuria Dievo Motina dengė galvą. V amžiuje šie drabužiai pateko į Konstantinopolį. Įvairiuose šaltiniuose jie vadinami skirtingai. Vienur sakoma, jog tai lyg ir tunikos dalis, kitur ši dalis vadinama Maforiu arba Skraiste. Pastarasis žodis gali mus klaidinti, nes tai ne šiaip skarelė ar skara, o viršutinis drabužis, kuris dengdavo galva ir kūną iki pėdų. Daugelyje Rytų šalių moterys ir dabar vilki panašius drabužius.

Pirmasis literatūrinis šaltinis, kuriame aprašoma šios šventenybės istorija, vadinasi „Žodis apie garbingojo Dievo Motinos drabužio atnešimą į Vlacherną“. Jo autorius – šv. Sofijos katedroje tarnavęs kunigas Teodoras Sinkela. Jis rašo, kad du kilmingi broliai, patricijai Galvijus ir Kandidas, piligriminėje kelionėje į Šventąją žemę vienai nakčiai apsistojo pas pamaldžią moterį ir išvydo jos namuose relikvinę, prie kurios nuolat degė lempelė. Šeiminkė nenorom, bet galiausiai prisipažino, kad šioje relikvinėje glūdi didi Šventenybė – Skaisčiausiosios Dievo Motinos Drabužis (vienas iš tų, kuriuos Dievo Motina atidavė našlėms). Amžius po amžiaus ši šventoji relikvija su didžia pagarba buvo perduodama iš kartos į kartą. Šventenybės saugotoja papasakojo šeimos padavimą, bylojanti apie tai, kad jos tolima prosenelė gavo šį Drabužį iš pačios Skaisčiausiosios Dievo Gimdytojos rankų bei dalyvavo Jos laidotuvėse. Yra dvi tolesnių įvykių versijos. Pasak vienos, broliai pasisavino Šventenybę, prieš tai užsisakę Jeruzalėje tokią pačią relikvinę ir palikę ją vietoj tos, kurią slapčia pagrobė. Pasak kitos, relikvijos saugotoja pati leido ją nuvežti į Konstantinopolį.

469 metais Drabužis buvo perduotas šventovei, statomai Vlachernoje. Šio įvykio garbei buvo įvesta kasmetinė šventė, kuri vadinasi „Skaisčiausiosios Dievo Motinos Drabužio padėjimas Vlachernoje“. Vėliau į relikvinę buvo patalpintos ir Dievo Gimdytojos kapo rūsyje rastos šventenybės: maforis ir dalis Jos juostos. Pridursime, kad atidaryti šį kapo rūsį buvo nutarta Šeštajame Visuotiniame Bažnyčios Susirinkime.

Šiame kapo rūsyje rastos relikvijos paskatino pakeisti ir minėtos šventės ikonografiją: joje jau atsispindi du įvykiai: Dievo Moti-

► Ikona „Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Garbingojo Drabužio padėjimas Vlachernoje“.

nos Drabužio ir Jos Juostos padėjimas Vlachernoje. Švenčiausioji Dievo Gimdytoja ne sykį nuo priešų antpuolių gelbėjo miestą, kuriam dovanojo Savo šventąjį Drabužį. Taip buvo avarams, persams, arabams, rusėnams puolant Konstantinopolį ir bandant jį užimti.

Imperatorienė Irena IX amžiuje Dievo Motinos Drabužio dalelę padovanojo imperatoriui Karoliui Didžiajam, o 876 jo vaikaitis, Karolis II Plikagalvis, padovanojo šventenybę Šartro (Chartres) miestui, nes ten Dievo Motina buvo didžiai gerbiama nuo IV amžiaus.

Prasidėjus Prancūzijos revoliucijai Skraistė buvo padalinta į kelias

dalis, ir jas saugojo parapijiečiai. 1819 metais viena šių dalių – didžiausia – buvo grąžinta į Šartro Dievo Motinos katedrą, kur tebesaugoma iki šiol. Ši Skraistės dalis

yra apie dviejų metrų ilgio ir 46 centimetrų pločio. Ekspertizė nustatė, kad audinys yra išlikęs iš I tūkstantmečio pradžios. Dievo Gimdytojos Drabužių dalių yra ir

► Nuotraukoje – į Vilnių atkeliausianti relikvinė su Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Drabužio dalele.

kitose vietose: Maskvoje, Užmigimo katedroje (Uspenskij sobor), Romoje, Laterano Jono Krikštytojo bazilikoje ir kt.

Dar viena šventenybė: Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Tunika (ar Drabužis), saugoma Sakartvele, Zugdidyje, šio miesto muziejuje. Pasak padavimo, Dievo Gimdytojos Tunika XVII amžiuje Dievo Apvaizdos rasta Mingrelijos vienuolyne Chobse. Rusios pasiuntiniai Aleksejus Jevlevas ir Nikiforas Toločanovas, 1650 – 1652 metais buvo Imeretijoje ir bendravo su vieno Atono vienuolyne vienuoliais. Jie papasakojo, kad Dievo Motinos Tunika, jų nuomone, į tą vienuolyną pateko VIII amžiuje. Ji tada atvežta iš Konstantinopolio, nes Bizantijoje buvo kilusi ikonoklazmo (kovos su šventenybėmis) erezija. XVII amžiuje Jeruzalės Patriarchas Dotėjus pabandė išvežti Dievo Motinos Tuniką iš Sakartvelo, bet Mingrelijos karalius Levanas užantspaudavo auksinę relikvinę su šventenybe ir pastatė prie jos sargybą. 1840 metų vasarą Rusios pasiuntiniai Fedotas Jelčinas ir Pavelas Zacharovas viešėjo valdovo Levano II Dadiani rūmuose. Jie apsilankė ir Chobso vienuolyne, kur jiems buvo suteikta galimybė krikščioniškai pagerbti Švenčiausiosios Dievo Motinos Tuniką. Pasak padavimo, su šia šventenybe susiję daug stebuklų, įskaitant sunkių ligonių pagijimą.

Sovietmečiu Dievo Motinos tunika liko be deramo dėmesio. 1936 metais ši didi šventenybė buvo perkelta į Zugdidį ir laikoma vietos istorijos muziejaus saugykloje. Dabar tikintieji jau gali pagerbti Skaisčiausiosios Mergelės Tuniką.

Sakartvelo Stačiatikių Bažnyčia kasmet liepos 2/15 mini „Vlachernobą“ – taip vadinama Dievo Motinos Drabužio pagerbimo šventė. Jos metu Dievo Gimdytojos Tunika iš Zugdidžio muziejaus nešama į čia pat, muziejaus teritorijoje, esančią Vlachernos ikonos katedrą. Pasibaigus Dieviškajai Liturgijai tikintieji gali priesti prie šios šventenybės ir ją pagerbti. Sakartvele esanti Tunika – tai audinys, kurio išmatavimai tokie: 150x180 cm. Jis rudos, bet jau išblukusios spalvos.

Tai didi šventenybė, todėl į Zugdidį iš įvairių šalių atvyksta daugybė piligrimų.

Kodėl pasninkaujame prieš Kalėdas?

Adventas - vienas seniausių pasninkų. Apie jo buvimą užsimena jau šventasis hierarchas Ambraziejus Milanietis (†397 m.) bei šventasis Hipo vyskupas Augustinas (†430 m.), kuris vienu metu buvo Ambraziejaus mokinys. O Romos vyskupas Leonas I Didysis (†461 m.) vadino Adventą seniai įvestu, o dar - auka Dievui už vasaros ir rudens derlių. Tiesa, iš pradžių Bažnyčios nariai pasninkaudavo prieš Dievo Apsireiškimo šventę, nes anuomet Kristaus Gimimą vadino Dievo Apsireiškimu pasauliui. O šventė, kurią dabar vadiname Dievo Apsireiškimu, - Viešpaties Krikštą - buvo sujungta su „pagrindiniu“ Dievo Apsireiškimu. Abi šventės sudarė vieningą šventinimo ciklą, besitęsiantį kelias dienas.

▶ Ikonas „Kristaus Gimimas“.

Tad kodėl mes pasninkaujame? Ilgai trunkantys pasninkai, taip pat ir Adventas, rengia mus giliam, visaverčiam būsimos šventės išgyvenimui. Pasninkaujančio krikščionio tikslas – pasiekti, kad susitikimas su Kristumi atėjus šventei jam taptų išties svarbiu įvykiu, kuriam jis rengėsi uoliai melddamasis ir griežtai susilaikydamas.

Žmogaus kūnas ir siela įtakoja daro vienas kitą. Todėl, ribodami kūno reikmes (pavyzdžiui, maistą), stengiamės labiau susitelkti į dvasinį gyvenimą: maldą, mintis

apie Kristų, Jo įsakų vykdymą. Be to, silpnindami kūną ne tokiu kaloringu maistu, kokį įprastai vartojame, mokomės savo norus padaryti pavaldžius protui ir valiai, o šiuos - Dievui.

Evangelijoje pasakojama, kad Kristus, prieš pradėdamas pamokslauti Galilėjoje ir Judėjoje (o šiai viešai Jo veiklai buvo skirta tęstis trejus su puse metų), atsiskyrė nuo žmonių ir griežtai pasninkavo

keturiasdešimt dienų ir naktų (Mt 4, 1-11; Lk 4, 1-13; Mk 1, 12.13). Iki Jo tiek laiko pasninkavo Mozė, užkopęs ant Sinajaus kalno, kur Dievas jam davė dešimt Dievo įsakymų (Iš 24, 18); ir pranašas Elijas, be maisto ir gėrimo „ėjo keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų iki pat Dievo kalno Horebo“, kur jo laukė susitikimas su Viešpačiu (1Kar 19, 5-8).

Pažymėtina, kad būtent pasibaigus keturiasdešimties dienų Išganytojo pasninkui „Jis buvo velnio gundomas“ (Lk 4, 2). Pastarasis, matyt, nutarė, kad pasninkas fiziškai išsekino Jėzų ir padarė Jį ne tokį ištvėrimingą. Tuo tarpu buvo priešingai: Viešpats sustiprėjo dvasiškai ir įveikė, atrėmė visas pagandas. Kartu Jis parodė, kad pasninkas - veiksmingiausias ginklas prieš gundytoją (tai vienu balsu teigia visi šventieji tėvai). Pasninkaudamas Viešpats pasirengė Savo viešajai tarnystei.

Atmindama minėtus įvykius Bažnyčia tiek Adventui, rengiančiam mus Kristaus gimimo įvykiui, tiek Gavėniai prieš Kristaus Priskėlimo šventę, nustatė po keturiasdešimt dienų. Bažnyčios įstatuose šie pasninkai taip ir vadinami - „Keturiasdešimtadieniai“.

Šventasis hierarchas Simeonas Tesalonikietis priduria, kad

„Advento Keturiasdešimtadienis yra Mozės pasninko įvaizdis. Pasninkavęs keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų, jis gavo ant akmeninių plokščių „paties Dievo pirštu“ rašytus žodžius. O mes, pasninkaudami keturiasdešimt dienų, regime ir priimame gyvą Žodį iš Mergelės. Ir šis Žodis ne ant akmens plokščių rašytas, o įsikūnijęs ir gimęs. Mes gauname Jo Dieviškojo Kūno.“ Bažnyčios įstatų knygoje (Tipikone) nurodoma visą Adventą nevartoti mėsos, kiaušinių ir pieno produktų. Advento pradžioje galima valgyti žuvį, išskyrus trečiadienį ir penktadienį. Tačiau po šv. Mikalojaus pagerbimo dienos ir iki Kalėdų prieššventės (sausio 2-6 d.) žuvį jau leidžiama vartoti tik šeštadienį ir sekmadienį. Minėtomis dienomis pasninkas pagal įstatus yra griežčiausias: žuvies iš viso nevalia valgyti, o gardinti maistą aliejumi leidžiama tik šeštadienį ir sekmadienį. Pamaldūs žmonės tradiciškai buvo pratę nuo sausio 5 d. vakaro iki sausio 6 d. vakaro (Kūčių) nieko nevalgyti tol, kol danguje pasirodys pirmoji žvaigždė. Tada būdavo įprasta patiekti virtų kviečių grūdų, pagardintų medumi, ar virtų ryžių su razinomis bei kitais džiovintais vaisiais (šie patiekalai rusiškai vadinami „sočivo“).

BAŽNYTINIS KALENDORIUS. GRUODIS

PIRMADIENIS	ANTRADIENIS	TREČIADIENIS	KETVIRTADIENIS	PENKTADIENIS	ŠEŠTADIENIS	SEKMADIENIS	
2 Pran. Abdijus (iš 12-os; IX a.pr.Kr.). Kank. Barlamas (~304). Filaretas, Maskvos metrop. (1867).	3 Švč. Mūsų valdovės ir Visada Mergelės Marijos Paaukijimo Šventovėje prieššventė. Grigalius Derkapolitas (~842).	4 Švč. Dievo Motinos Paaukijimo Šventė.	5 Ap. iš 70-ies: Filemonas, Archipas ir kank., ir kank. Apifija, lygi apaštalam (I).	6 Amfilokijus, Ikonijos vysk. (po 394). Did. ištik. kunigaikšt. Aleksandras Neviškis; shcim. Aleksijus (1263).	7 Did. kank. Merkurijus (III). Didž. kank. Kotryna (305–313).	8 24-ta savaitė po Sekminių. Švč. Dievo Motinos Paaukijimo Šventovėje atbaiga. Kank. Klemensas, Romos pop. (101).	
9 Inokentijus, Irkutsko vysk. (1731). Did. kank. Georgijaus cerkvės Kijive pašventinimas (1051–1054).	10 Švč. Dievo Motinos «Ženklo» (iš Dangaus) ikona. Did. kank. Jokūbas Persas (421). Vien. Paladija (VI–VII).	11 Kank. Steponas Naujasis, vien., išpažin. (787). Kank. Irenarchas ir 7 šventosios moterys (303).	12 Kankinys Paramonas ir su juo 370 kank. (250).	13 Ap. Andriejus, Pirmas pašauktasis (~62). Frumentas, Indijos (Etiopijos) arkivysk. (~380).	14 Pran. Nahumas (VII a. pr. Kr.). Teis. Filaretas Gailestingasis (792).	15 25-ta savaitė po Sekminių. Pran. Habakukus (VII a. pr. Kr.). Afanasijus, Pečerų atsiskyr. (~1176).	
16 Pran. Sofonijus (635–605 m.pr. Kr.). Sava Storiėtis, Zvenigorodietis (1407).	17 Did. kank.: Barbora ir Julijona (~306). Kank. Nikolajus Jachontovas, dvasininkas (1918). Jonas Damaskietis (~780).	18 Vien. Sabas Pašventintasis (532). Gurija, Kazanės arkivysk. (1563).	19 Mikalojus Myrietis, stebuklad. (~335).	20 Hier. Ambraziejus Milanietis (397). Nilas Stolobnietis (1554). Antonijus Sijietis (1556).	21 Patapijus (VII). Kirilas Čelmnietis (1367).	22 26-ta savaitė po Sekminių. Švč. Dievo Motinos Pradėjimas teisiosios Onos iščiose (1100 m. pr. Kr.).	
23 Kank. Minas, Hermogenas ir Eugrafas (~313). Joasafas, Belgorodo vyskupas (1754).	24 Danielius Stulpininkas (493). Vien. Nikonas (XII). Kank. Miraksas (VII).	25 Spiridonas, Trimifunto vysk., stebuklad. (~348).	26 Kank. Eustratijus, Auksentijus, Eugenijus, Mardarijus, Orestas (284–305). Kank. Lukija (304).	27 Kank. Tirsas, Leukijus ir Kalinikas (249–251 m.). Kank. Filemonas, Apolonijus, Harianas ir Teotichas (286–287).	28 Kank.: dvasininkas Eleuterijus, jo motina, Anfija ir eparchas Korivas (III).	29 27-ta savaitė po Sekminių. Pran. Agėjas (500 m. pr. Kr.). Vien. Sofija Suzdaliētė (1542).	
30 Pran. Dnielius ir trys jaunuoliai: Hananijus, Mišaelis ir Azarija (600 m. pr. Kr.).	31 Kank. Sebastijonas ir jo kariauna (~287). Vien. Sebastijonas Sochtietis (~1500).	LIETUVOS ŠVENTŲJŲ PAGERBIMO DIENOS:		TITULINĖS ŠVENTĖS:			
		Šventė Pasninkas		kank. Nikolajus Jachontovas, dvasininkas (1918).	Dievo Motinos Paaukijimo Šventovėje ir Panteleimono cerkvė, Visaginas.	Ženklo (iš Dangaus) šventovė, Vilnius.	Globos ir Mikalojaus Myriečio garbei pašventyta Klaipėdos šventovė. Mikalojaus Myriečio garbei pašventos: Vilniaus, Rudaminos ir Gegabastos šventovės.

Tas, kas sugėba mylėti, gyvena su angelais ir viešpataus su Kristumi
Šv. Ėfremas Siras

Apie išlikusias krikščionių šventenybes ir jų pagerbimą

Trakų vyskupas AMBROSIJUS

Dievo Malonės dėka iki mūsų laikų išliko kai kurių krikščioniškųjų šventenybių, susijusių su mūsų Viešpačiu Jėzumi Kristumi ir Dievo Motina. Labiausiai žinomos šios:

- Turino Drobulė. Tai audinys, kuriuo buvo susuptas mirusio Kristaus Kūnas;

- Gaivinančiojo Viešpaties Kryžiaus, prie kurio buvo prikaltas Jėzus Kristus, dalys;

- Erškėčių vainikas, kurį Romos kareiviai tyčiodamiesi iš Jėzaus uždėjo Jam ant galvos (žiūr. Mt 27, 29);

- Dievo Gimdytojos drabužių ir juostos dalys;

Dauguma krikščionių reiškia pagarbą ne tik su Dievažmogiū Jėzumi Kristumi ir Skaisčiausiaja Jo Motina susijusioms šventenybėms ir ikonoms, bet ir Bažnyčios šventaisiais paskelbtų asmenų pašventintiems atvaizdams, jų relikvijoms, asmeniniams bei kitiems daiktams, liudijantiems apie jų išpažinimo žygdarbį. Atskirai dera paminėti išlikusias Jono Krikštytojo galvos daleles bei jo šventąją Dešinę, kurią šventasis Pirmtakas uždėjo ant pasaulio Gelbėtojo. Krikščioniui Kryžius – ypatinga šventenybė. Jam tai – išganymo simbolis, Viešpaties Jėzaus Kristaus aukos ir Jo pergalės simbolis. Kryžių krikščionys ėme gerbti jau labai seniai; jis neatsiejamas nuo krikščioniško gyvenimo, nuo pamaldų, nuo sakralinio krikščionių meno. Kryžius net tapo paties Kristaus simboliu. Reikšdami pagarbą Kryžiui, krikščionys kartu šlovina Dievą ir garbina Kristų. Žvelgdami į Kryžių krikščionys prisimena patį Kristų ir kreipiasi į Jį maldos žodžiais.

Tarp šventųjų daiktų dera paminėti ikonas. Tai ne šiaip portretai ar lentos su atvaizdais – tai teologija, išreikšta dažais. Ikonos vaizduoja konkrečius asmenis, ir jie yra tokios būsenos, kokios jie stovi priešais Dievą. Savo įdvasintu atvaizdu jie mums rodo Dievo šlovę. Ikonos akivaizdžiai, mums prieinamomis priemonėmis liudija apie neregimą dalyką – Dievo Karalystę. Todėl ikonose nematome anatomijos detalių; atvaizdai ikonose skirti ne tam; jų paskirtis – padėti tikinčiajam melstis. Todėl būtinas ikonoms atributas yra užrašas, skelbiantis, kas joje pavaizduotas ir kam skirta mūsų malda.

Šventiesiems daiktams priskiriami ir kulto reikmenys bei dvasininkų drabužiai. Tai reikmenys, kurie pasitelkiami Eucharistijai: Taurė, patena (diskas), ietelė, šaukštelis. Jų reikia Švenčiausiesiems Slėpiniams pa-

► Tai relikvinė su viena didžiausių iki šiol pasaulyje išlikusių Viešpaties Kryžiaus dalių. Ši šventenybė bus atnešta į Vilnių.

ruošti ir Juos: Kristaus Kūną ir Kraują teikti tikintiesiems, todėl šie reikmenys yra patys svarbiausi. Savaiame jie tėra daiktai, bet jie naudojami išimtinai religinio kulto reikmėms, pamaldoms, todėl požiūris į juos turi būti atsakingas ir pagarbus.

Apskritai paėmus, visi daiktai, vienaip ar kitaip siejantys mus su Dievu, ar tik kaip nors suteikiantys šiems ryšiams formą, „rėmus“, reikalingi išskirtinio, pagarbaus požiūrio.

Senovėje krikščionys reiške pagarbą ir mirusių kankinių kapavietėms, o ypač šventųjų relikvijoms – Kristaus liudininkų, atidavusių gyvybę už Viešpatį, kūnams. Kankiniai savo mirtimi parodė, kad mirties nėra, kad gyvenimas su Dievu stipresnis už mirtį, kad Kristus ją nugalėjo. Dažnai net ten, kur buvo palaidoti kankiniai, iškildavo pirmosios krikščionių šventovės.

Apie Dievo Malonę

Kalbant apie šventenybes kyla klausimas, kaip jos susijusios su Dievo garbinimu ir su Jo raiška. Norint atsakyti į šį klausimą, būtina išsiaiškinti, kas yra Dievo malonė.

Stačiatikiams ši sąvoka nesusieta nei su emocijomis, nei su estetika; ji yra išimtinai religinė, atspindinti tam tikrą mistinę tikrovę.

Malonė – tai Dieviškoji energija, jėga, kuria Pats Dievas veikia žmogų arba ji reiškiasi jo gyvenime. Dievo esmė skiriasi nuo Jo kū-

rinų prigimties, visgi Jo sukurtajame pasaulyje veikia Jo energijos. Tačiau šių Dievo energijų nedera tapatinti su fizine galia ir energija, kurių dėka galima atlikti įvairius veiksmus: judėti, keisti medžiagos būklę, šildyti ir t. t. Medžiaginės energijos, jėgos charakteristikos netaikytinos Dieviškajai malonei. Krikščionių Dievas – Gyva Asmenybė. Jis Savo energijomis reiškiasi taip, kaip, kada ir kur panorėjęs. Neverta net galvoti apie tai, kad būtų įmanoma kaip nors „surinkti“ ir kur nors laikyti sukauptą Dievo malonę bei savo nuožiūra ją kur nors kreipti.

Dievas vadovaujasi išimtinai Savo motyvais suteikti (ar nesuteikti) malonę.

Biblijos Dievas, Evangelijos Dievas nepaklūsta jokiems burtazodžiams; Jis nepripažįsta amuletų, magiškų formuliu ir šokių su būgnais. Jokie žmogaus norai ir veiksmai negali priversti Dievą paklusti. Dievas vadovaujasi išimtinai Savo motyvais suteikti (ar nesuteikti) malonę. Biblija ir krikščionybės istorija pateikia mums daug pavyzdžių, kuomet net Dievo priešininkai Jį sutikdavo ir sulaukdavo Jo malonių bei paramos. Visgi iš Biblijos žinome ir tai, kam ir kaip Dievas atsiskleidžia, kam yra palankus. Kuomet žmogus netiki, nesimeldžia, nejaučia Jam dėkingumo, nesikreipia į Jį su prašymu, Dievas gali ir nesuteikti Savo malonės.

Apie Dievo Malonę ir šventenybes

Dievas gali reikštis ir per Savo kūrinį, per medžiagą. Kadangi žmonės sudaryti ir iš medžiagos, jie gali pajusti, gali gauti Dievo malonių. Ir ne tik gali, bet ir gauna, pavyzdžiui, Bažnyčios Slėpinių dėka: Krikšto, Ligoninių patepimo aliejumi, priimdami Švenčiausiuosius Slėpinius. Tačiau krikščionis netiki stebuklingą medžiagos galia. Remiantis Evangelija, neįmanoma pateisinti noro sulaukti stebuklo, „įgyti“ malonę formalių veiksmų dėka, tikintis automatiško rezultato. Atlikdami religines apeigas dvasininkai tikėdami, su viltimi prašo Dievą, kad Jis mus pašventintų Savo malone.

Čia dera tarti keletą žodžių apie Švenčiausiuosius Slėpinius. Krikščionys tiki, kad vykstant Dieviškajai Liturgijai, per Šventąją Anaforą, po bendros tikinčiųjų padėkos maldos, duona ir vynas nesuvokiamai perkeičiami į Kristaus Kūną ir Kraują. Tai vienintelis ir išskirtinis, Paties Dievo nustatytas Slėpinys, kuomet medžiaga, jeigu galima taip pasakyti, tampa Dievybės Talpa. Krikščionys tiki, kad ši šventoji Duona ir Vynas, kurių jie gauna, yra Viešpaties Jėzaus Kristaus Kūnas ir Kraujas. Bet ir šis susitikimas su Dievu, susivienijimas su Juo, su Jo Malone, – jokiū būdu nėra magija. Susisieti, susivienyti su Kristumi gali tik „ištikimieji“, tai yra krikščionys. Ir Švenčiausiųjų Slėpinių priėmimas gali būti žmogui ne tik gėris, bet ir pasmerkimas ar net liga.

Skirtingai nei šventieji Duona ir Vynas, kurie iš esmės tampa Kris-

taus Kūnu ir Krauju, ikonos taip nepasikeičia. Jos netampa „dvasinės energijos“ perdavimo „kanalais“. Ikona padeda tikinčiajam protą, širdį, dėmesį ir tariamus maldos žodžius nukreipti į ikonos pirmavaizdą – joje pavaizduotą šventąjį ar Dievą. Dievas atsiliepia ir suteikia Savo malonę ne ikonai, o žmogui.

Kalbant apie šventųjų relikvijas, dera atminti, kad jos esti skirtingos. Nedūlantys kūnai – retenybė, kur kas dažniau tai kaulai ar tai, kas iš jų liko. Be to, šios relikvijos nėra būtinas šventumo liudijimas. Daugelio šventųjų kūnai visiškai suiro. Todėl bandymas sisieti nedūlumą su tokiose relikvijose glūdinčia malone, kuri pereina žmogui, yra jokių dorinių ir dvasinių jų pastangų, yra priemtas. Šventojo relikvijoms pirmiausia žadina gerus prisiminimus apie jį, norą jį pagerbti ir kartu pašlovinti Dievą. Atsiliepdamas į mūsų maldas Viešpats gali suteikti Savo malonę. Bet gali ir nesuteikti. Tai priklauso ne nuo relikvijų, o nuo konkretaus tikinčiojo santykių su Dievu ir su tuo šventuoju, šalia kurio relikvijų jis meldžiasi. Todėl šių bei visų kitų krikščioniškųjų šventenybių pagerbime svarbiausia – mūsų asmeninis maldingas bendravimas ir dvasinis ryšys su pasaulio Išganytoju, mūsų Viešpačiu Jėzumi Kristumi ir Skaisčiausiaja Jo Motina. Ir pagerbiant Gaivinančiojo Viešpaties Kryžiaus dalelę bei Švenčiausiosios Dievo Gimdytojos Drabužių dalelę, reikia dorinių ir dvasinių mūsų pastangų: maldos, atgailos, dėkingumo ir tikėjimo.

Klausimai kunigui: Ar savarankiškai galima pasirinkti kaip pasninkauti?

Į parapijiečių klausimus atsako Šv. Dvasios vienuolyno katedros kunigas Olegas ŠLIACHTENKO.

- Ar gali paprastas pasaulietis turėti namuose analogų ir naudotis juo melddamasis? Nes jei meldiesi stovėdamas, knygą laikyti sunku ir nepatogu. Ir dar klausimas: kaip tinkamai namuose įrengti kampelį, kur meldiesi, pavyzdžiui, ar galima ikonas patalpinti ant knygų lentynos?

Marija

- Gerbiamoji Marija, paprastas pasaulietis savo namuose, maldos kampelyje, be abejo, gali pastatyti analogų. Šis knygoms padėti stalielis nėra išimtinai šventovės atributas. Kai dėl kitų dalykų, tai svarbu suvokti, jog maldai skirta vieta tam tikra prasme yra šventovės ikonostas analogas. Tai nereiškia, kad ikonas ten reikia talpinti vadovaujantis taisyklėmis, galiojančioms šventovės ikonostasiui. Bet tai reiškia, kad požiūris į jas turi būti deramas. Maldos kampelyje bent neturėtų būti to, ko netiktų laikyti ir prie šventovės ikonostaso. Ikonas galima laikyti ant knygų lentynos, bet būtų gerai, kad ant tos lentynos nebūtų jokių kitų knygų, išskyrus maldaknyges. Šiaip ar taip, bet nuotraukų tarp ikonų nereikia statyti. Rašau apie tai, nes dažnai jas ten matau. Kiek ir kokias ikonas rinktis – išimtinai jūsų reikalas. Vienintelis dalykas toks: svarbiausiomis ikonomis jūsų namų ikonostase visgi turėtų būti Išganytojo ir Dievo Gimdytojos ikonos. O tai reiškia, kad jos neturi būti mažytės, ir joms dera skirti centrinę jūsų ikonostaso vietą.

- Eilėje tikinčiųjų, laukiančių Švenčiausiųjų Slėpinių suteikimo, mano 15 metų sūnui, atsistojusiam prie mažesnių vaikų, kurie eina be eilės, buvo pasakyta stoti į eilę. Kai kuriose šventovėse po vaikų prie Taurės ateina vyrai, o moterys - ir tik po jų. Ar yra kokios nors taisyklės, kaip turėtume elgtis?

Nina

- Brangioji Nina, yra sena tradicija, kuria vadovaudamiesi tikintieji šventovėje stovi pasiskirstę į dvi grupes: vienoje jų – vyrai, kitoje – moterys. Ir prie Taurės pirmieji vyrai, o moterys – po jų. Tačiau tai tėra sena žmonių praktika, kuria dabar retai vadovaujamas.

► Vaikams skirta Liturgija Vilniaus Mykolo šventovėje. Švenčiausiųjų Slėpinių suteikimo laukianti eilė.

Jeigu visgi patekote į šventovę, kur galioja ši tvarka, tai stokite į eilę ir priėjusi prie Taurės su didžia pagarba ir džiaugsmu priimkite Švenčiausiuosius Slėpinius. Svarbu ne vieta eilėje, svarbus pats faktas, kad priėmėte Dieviškuosius Slėpinius, susivienijote su Kristumi. Kai dėl vaikų, mane patį stebina, kuomet be eilės prie Taurės leidžiama eiti vaikams, kurie jau galėtų pastovėti eilėje. Jie ir visuomeniniame transporte turi užleisti sėdimą vietą pagyvenusiems žmonėms, vadinasi, ir prie Taurės turi parodyti, jog gerbia suaugusiuosius, jog yra kuklūs ir kantrūs. Kas kita – ant rankų laikomi kūdikiai ar visai maži vaikeliai. O tie, kuriems 7-8 metai ar net daugiau, galėtų stovėti eilėje. Deja, pagyvenę žmonės, negirdėdami, ką jiems sako dvasininkas, patys be eilės „stumia“ vaikus prie Taurės. Tai nederamas, ydingas paslaugumas vaikams. Šis pataikavimas niekam nenaudingas. Be abejo, stovint eilėje prie Taurės nederu diskutuoti dėl šios problemos. Viskas turi vykti deramai.

- Ar galima pačiam nusistatyti, kaip pasninkauti, pavyzdžiui, atsikvėpti tik mėsos arba tik kavos, ar visgi būtina griežtai vykdyti Bažnyčios nuostatas?

Antonas

- Gerbiamasis Antonai, pasninko apribojimai – tai Bažnyčios patirtis; Jos nuostatos sudarytos taip, kad dauguma žmonių be didesnių problemų gali pasninkauti vadovaudamiesi jomis. Šių apribojimų tikslas – kūno „sutramdymas“, nes jis pernelyg stipriai įtaško mūsų sielą. Be to, tokio pas-

ninko reikia, kad giliau pažvelgtume į savo esybės vidų, daugiau, karščiau melstumės, uoliau kovotume su nuodėmėmis. Maisto ir pramogų ribojimas gali pasitarnauti minėtiems tikslams. Žinoma, tiems, kurie negali pasninkauti kaip nurodo Bažnyčia, suteikiamas palaiminimas palengvinti pasninką. Tačiau nevertėtų pačiam spręsti, kaip pasninkauti. Geriau pasitarti su patyrusiu dvasininku, kad nederamu pasninku sau nepakenktumėte. Pernelyg lengvas pasninkas nesuteiks naudos, o pernelyg griežtas gali ir pakenkti.

“ Pernelyg lengvas pasninkas nesuteiks naudos, o pernelyg griežtas gali ir pakenkti

- Kristus sako: „prašykite, ir jums bus duota“ (Lk 11, 9), bet kai kurių prašymų Dievas negirdi. Kodėl? Štai aš jau daug metų meldžiuosi prašydama šeimos, bet mano troškimas sukurti šeimą lieka neįgyvendintas, todėl jaučiuosi nusivylusi. Kodėl taip nutinka?

Elena

- Brangioji Elena. Minėtus Kristaus žodžius reikia skaityti jų kontekste, tada bus galima suprasti, kad Viešpats jais nežada išpildyti visus mūsų prašymus. Jūsų cituotus žodžius Viešpats ištaria po to, kai pamokė Savo mokinius melstis Dievui malda „Tėve mūsų“ (tai vadinamoji Viešpaties malda). Ji mus orientuoja į tai, ko mes turėtume labiausiai norėti. Be to, Viešpats mums sako: „Jūs pirmiausia ieškokite Dievo Karalystės ir Jo teismo, o visa tai bus jums pridėta“ (Mt 6,

33). Ir šie žodžiai buvo ištarti kalbant apie žmogaus norą turėti medžiaginių gėrybių. Kitaip saktant, Išganytojas mus moko, kad ir savo norus, siekius, rūpesčius reikia taurinti, įdvasinti, atmainyti. Labiausiai reikėtų geisti to, kas atmaino mus pačius, kas dvasiškai pakylėja. Bet pirmiausia turime to panorėti. Tad grįžkime prie jūsų cituotų žodžių. „Prašykite, ir jums bus duota (...) Kur jūs matėte tokį tėvą, kad duonos prašančiam vaikui duotų akmenį?! Ar prašančiam žuvies atkištų gyvatę? Arba prašančiam kiaušinio duotų skorpioną? Jei tad jūs, būdami nelabi, mokote savo vaikams duoti gerų daiktų, juo labiau jūsų Tėvas iš Dangaus suteiks Šventąją Dvasią tiems, kurie Jį prašo“ (Lk 11, 9-13).

Atkreipkite dėmesį į tai, kad Viešpats žodžius „prašykite ir jums bus duota...“ susieja su tuo, kad Dangiškasis Tėvas suteiks Šventąją Dvasią. Nes be Šventosios Dvasios malonės Dievo Karalystė mumyse, nėra neįmanoma ir maloningas, palaimingas gyvenimas, neįmanoma gauti ir Dvasios vaisių – Meilės, ramybės, džiaugsmo, ištvėrmės ir kt.

Ar tai reiškia, kad nereikia prašyti kitų dalykų, pavyzdžiui, šeimos, šeiminių laimės? Be abejo, prašyti galima. Tačiau krikščionis turėtų suprasti, kas svarbiau, kam teiktina pirmenybė, antraip kuo jis skirsis nuo stambeldžio? Be to, meldžiantis svarbu ne tik kantrybė ir pastovumas, bet ir pasitikėjimas Dievu. Juk santuoka moteriai, prašančiai jos, gali būti ta gyvatė, kurią ji palaikys žuvimi, o Dangiškasis Tėvas nenori jai duoti gyvatės. Ir trečias dalykas toks: jūs pati turėtumėte suprasti, kad norite ne

paties šeimos sukūrimo fakto, kai nesvarbu, už ko tekėti. Ne, jūs norite, kad vyras jus mylėtų, o jūs mylėtumėte jį. Tuo tarpu tokio žmogaus jūsų gyvenime gali apskritai nepasitaikyti. Galiausiai noriu atkreipti dėmesį į tai, kad noras iškėti gali būti priedanga, už kurios slypi vienišumo baimė ir meilės stygius. Tad gal jums reikėtų ieškoti kitų šių dalykų sprendimo būdų? Pradžiai gal vertėtų meldžiantis prašyti ne tik vyro, bet ir to, kad nebūtumėte vieniša; kad gyventumėte meilėje. Sykį vienas senutis vienuolis man sakė, kad Dievo malonė padeda suvokti Dievo artumą, Dievo Motinos artumą, ir nelieka vienišumo pojūčio. Ir Dievo meilės dovana suteikia gyvenimui pilnatvę. O grįžtant prie atsakymo į šį klausimą pradžios, tai juk būtent to mes ir tikimės sulaukti: Šventosios Dvasios malonių ir Dangaus Karalystės tarp mūsų.

Aš nesu tikra, kad mano prosenelė buvo stačiatikė, nors yra pagrindo manyti, kad buvo. Nežinau ir jos švento stačiatikiško vardo, o to, kurį žinau, nėra šventųjų kalendoriuje. Kaip man už ją melstis, kaip rašyti į atminų rašteliu?

Tamara

Gerbiamoji Tamara, nemanau, kad toks svarbus faktas, jog neturite įrodymų dėl prosenelės išpažintos Stačiatikybės. Jeigu yra bent viltis, kad ji buvo stačiatikė, tai ją ir minėkite atminų rašteliuose. Ir, aišku, nurodykite tą jos vardą, kurį žinote.

Klausimus galima siųsti į redakciją įprastu arba elektroniniu paštu, arba per Vilniaus ir Lietuvos arkivyskupijos Facebook puslapį.

Igumenas ANTONIJUS
(Gurinovičius)
Šventosios Dvasios vienuolyno dekanas

Mes įžengėme į šventojo Advento metą, kuris skirtas tam, kad deramai pasirengtume didžiam Dievo Įsikūnijimo įvykiui – mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Gimimui. Krikščionio gyvenimas neįmanomas be žygdarbio: be tam tikrų pastangų, kurias deda Šventosios Dvasios stiprinamas ir vadovaujamas krikščionis, norėdamas atsikratyti nuodėmių jungo ir jį pavergusių neskaisčių aistrų, idant galėtų pasiaukojamai paklusti Viešpaties valiai. Idant galėtų gyventi Kristuje ir būti gyvu Jo Kūno, kuris yra Bažnyčia, nariu.

Susivaldymas, saikas – viena pradinių, visada būtinų krikščionio dorybių. Jos dėka gauname Šventosios Dievo Dvasios malonių, o kartu ši dorybė yra Dvasios vaisius (Gal 5, 23).

Tačiau ką turime omenyje sakydami „susivaldymas“? Susivaldymas – tai susilaikymas nuo veiksmų, kuriais tenkintume savo norus, neatitinkančius Dievo valios, neteikiančius sielai naudos, neturtinančius jos dvasiškai, netar naujančius amžinųjų „lobių“ kaupimui Dangaus Karalystėje...

Nepaisant to, daugelis krikščionių nesupranta, kodėl reikia susivaldymo, saiko. Jiems tai svetima. Tuo tarpu apaštalas Paulius sako: „Viskas man valia!“ Bet ne viskas naudinga! (1 Kor 6, 12). O jeigu nenaudinga, kam būti sau priešu imantis to, kas kenkia? Ir nemanykime, kad susivaldymas tėra vienuoliams tinkantis „mokslas“, o šventųjų tėvų patarimai susivaldymo tema skirti tik vienuolynų gyventojams, o ne krikščionims pasauliečiams. Kiekvienam krikščioniui privalu būti labiau ar mažiau uoliam, bet visgi išpažinėjui. Apaštalas Paulius vaizdžiai kalba apie

Apie susivaldymo ir saiko dorybę

varžbas ir sako, jog „kiekvienas varžybų dalyvis nuo visko susilaiko“. Tik tiek, kad pasaulietiškos bėgimo varžybose jų dalyviai susilaiko „norėdami gauti vystantį vainiką“, o mes, krikščionys, – nevystantį (žiūr. 1 Kor 9, 25).

Mes iš prigimties esame labai sugedę. Mūsų kūno poreikius ir sielos polinkius bei potraukius iškraipė nuodėmės. Todėl beatodairiškai, neprotingai, nesusimąstydami tenkindami savo norus (o mąslumo mums nuolat stinga), mes dažnai, jeigu ir nepatiriame pagundos nusidėti ir nenusidedame, bet neišvengiamai išsiblaškome, tuščiai eikvojame brangias savo jėgas ir laiką bei nepasinaudojame galimybe imtis ko nors gero. Štai kodėl krikščioniui reikia susivaldymo.

Krikščioniškųjų dorybių visuma sudaro tam tikrą grandinę, kuri sieloje reiškiasi nelyginant pylimas, išlaikantis joje malonę. Todėl krikščionis turėtų bijoti, kad šis pylimas nebūtų pažeistas, o taip gali nutikti stingant ir vienos dorybės.

Tas, kuriam tikrai rūpi jo sielos išganymas, negali numoti ranka į susivaldymo dorybę. Išmokti, įprasti susivaldyti – didelė pergalė, nes paisydami saiko mažuose dalykuose stiprinsime valią ir pasieksime didžiųjų laimėjimų. Vyskupas Ignatijus (Briančaninovas) rašo: „Tas, kuris neatsispiria nedideliams įnoriams, neišvengiamai neatsispirs ir dideliems. Neįmanoma įveikti nei geidulingumo, nei pykčio aistrų neišmokus nepasiduoti visiems be išimties įnoriams, geiduliams. Tik įgudus susivaldyti įveikiama ir valios negalia“.

Neįmanoma išvardinti visų žmogaus gyvenimo sričių, kuomet krikščioniui reikia susivaldymo. Štai šv. vienuolis Barsanufijus Didysis rašo: „Paisyti saiko reikia ne tik valgant ir geriant; susivaldymas taikytinas ir pokalbiams, ir miegui, ir drabužiams, ir visiems jausmams“. Pažymėtina, kad krikščioniui būtina apsiboti, atsisakyti ir daugelio tokių dalykų, kuriuos šiaip jau pasaulis nelaiko nederaimais. Turime omenyje pažintis su žmonėmis, kurių derėtų vengti, ir bendravimas su tais asmenimis,

kurių įtaka akivaizdžiai yra dvasiškai kenksminga. Šv. Serafimas Sarovietis sakė, kad „jau vieno daugžodžiavimo su asmenimis, kurių papročiai yra priešingi mūsų, pakanka, kad įdėmaus žmogaus vidinė darna būtų sutrikdyta“.

Stengiantis apsiboti, susivaldyti ypač didelis vaidmuo tenka pasninkui. Jis yra vienas veiksmingiausių ginklų šioje mūsų dvasinėje kovoje. Apie tai byloja ir Dievo žodis (žiūr. Mt 17, 20), tai mums atskleidžia šventųjų gyvenimas. Taip tiki, to moko ir mūsų Bažnyčia: pasninkas yra vienas seniausių ir švenčiausių Jos nuostatų.

Pasninkas – tai metas, kuomet esame itin įdėmūs tam, kas vyksta mūsų esybėje. Pasninko dienos įvestos, kad mes kuriam laikui sulėtintume žemiškojo gyvenimo, kupino tuštybės, bėgsmą ir galėtume atsidėję pažvelgti į savo sielos gelmes.

Be to, pasninkas – tai atgailos dėl savo nuodėmių ir intensyvios kovos su aistromis metas. Čia mums padeda susilaikymas nuo sunkesnio, gausesnio maisto ir nuo malonumų. Kuomet kūnas nėra apsunkęs, lengviau ir melstis, gal-

voti apie Dievą: pasninkas – palankus metas dvasiniam gyvenimui. Jis į tai mus ir kreipia, padėdamas susikaupti.

Pasninkas kartu yra atnaša Dievui bei valią ugdanti priemonė. Galima sakyti, kad pasninkas yra pirmasis Dievo įsakas žmogui. Jis buvo duotas Adomui. Viešpats Dievas įsakė: „Nuo visų sodo medžių tau leista valgyti, bet nuo gero bei pikto pažinimo medžio tau neleista valgyti“ (Pr 2, 16-17).

“Pasninkas kartu yra atnaša Dievui bei valią ugdanti priemonė”

Taip Dievas nustatė pirmąjį pasninką. Pasninkaudami paklustame Dievo nuostatai. Jam nereikia deginamųjų ir kraujo aukų. Jam reikia susigraudinusios ir atgailaujančios širdies (žiūr. Ps 50/51, 19). Kitaip sakant – mūsų atgailos, mūsų nuolankumo ir klusnumo.

Kartu visada reikia atminti, kad maisto ribojimas ir kitoks kūniškas susivaldymas tėra priemonė. O mūsų tikslas – pelnyti dvasinių vaisių, jausti dėkingumą Dievui, geranoriškai žvelgti į žmones, patirti tik skaisčius jausmus ir turėti tyras

mintis. Tas, kuris viso pasninko eigoje nė sykiu nesusierzins, niekam neprikiš ir nieko nepasmerks, laimės daugiau nei tas, kuris apsibos tik džiuvusių valgymu.

Kita vertus, mūsų jėgas viršijantis, netinkamu laiku priimtas apsibojimas, gali mus palaužti. Šventieji tėvai sako: „kiekvieną dorybę puošia saikas“. Ir liaudies išmintis skelbia, jog kiekvienam vaisiui – savas metas. Todėl ir susivaldymo, kaip ir kitų dorybių, raška turi vykti protingai. Jeigu krikščionio sveikatos būklė tokia, kad jis negali apsiboti pasninkui tinkančiu maistu, jis, pavyzdžiui, galėtų atsisakyti saldumynų. O jeigu žmogus nepratęs reguliariai rytais ir vakarais melstis, jis gali sau iškelti uždavinį pasninko metu melstis Viešpačiui kiekvienos dienos rytą ir vakarą. Jeigu ne pasninko metą mes paprastai nerandame laiko paskaityti Naująjį Testamentą, tai pasninkaudami galime pasistengti perskaityti visas keturias Evangelijas arba bent vieną iš jų.

Tegul Didžiai Gailestingas Viešpats Jėzus Kristus visus mus sustiprins, palaimins ir mūsų visų pasigailės!

► Ikona „Jono Klimako Kopėčios“.

IŠLEISTAS 2025 M. KALENDORIUS SU RINKTINĖMIS MALDOMIS IR TROPARAIŠ

Tradicionis brošiūros formato kalendorius artimiausiomis dienomis pasieks Lietuvos Stačiatikių Bažnyčios šventovių žvakių kioskelius.

Kalendoriuje pateikiama visa stačiatikiui būtina informacija:

- stačiatikių šventės;
- pasninkai ir kiti nurodymai dėl maisto;
- Evangelijos skaitiniai;
- mirusiųjų atminai;
- pasninko dienos ir savaitės be pasninkų.

Patogumo dėlei, visos kalendoriaus datos pateikiamos tiek pagal senąjį, tiek pagal naująjį stilių. Sekmadieniai, šventės ir kita svarbi informacija tekste pažymėti raudona spalva.

Kalendoriaus viršelį puošia neseniai įgyta Vilniaus Dievo Motinos „Ženklo“ ikona, esanti Vilniaus Ženklo (iš Dangaus) šventovėje.

Brošiūroje yra ir trumpa šio stebuklingojo paveikslo istorija bei malda Švenčiausiajai Dievo Motinai prie Jos „Ženklo“ ikonos.

Šventasis vienuolis Paisijus Veličkovskis

Didžulis vaidmuo vienuolijos atgimime, o nei juo labiau, — dvasingųjų senolių gausos atsiradime Rusijoje tenka šventajam Paisijui Veličkovskui

Jis gimė Poltavoje, kunigo Joano Veličkovskio šeimoje. Ne tik tėvas, bet ir senelis bei prosenelis, taip pat šventojo brolio buvo kunigai, be to, tarnavę toje pačioje Dievo Gimdytojos Užmigimo cerkvyje. Kadangi berniukas gimė šventojo Petro Maskviečio dieną (gruodžio 21), jam davė Petro vardą.

Kai Petras ėjo tryliktus metus, motinos ir Užmigimo parapijos sprendimu, jis buvo nukreiptas į Kijevo Dvasinę Akademiją, tikintis, kad baigęs mokslus grįš į Poltavą, į savo parapiją. Tačiau Kijeve bernaitis Petras pajuto norą tapti vienuoliu. Jo dvasinis vadovas, kunigas vienuolis schimininkas Pachomijus, pritarė šiam norui.

Sulaukęs 17 metų Petras nutarė stoti į vienuolyną. Ir tada įvyko incidentas, visam gyvenimui likęs jo atmintyje. Petras kreipėsi į „Kitajevo“ dykynės, įsikūrusios prie Kijevo, vadovą, prašydamas jį priimti į novicijus. Vadovas pasikvietė Petrą į celį ir ten 3 kartus siūlė jam prisėsti. Bet Petras iš kuklumo ar dėl kitos priežasties liko stovėti prie durų. Tuo tarpu vadovas nenorą sėsti, kai nurodo vyresnysis, palaikė nuolankumo, klusnumo stoka ir noru vadovautis savo paties valia, o visa tai, pasak vadovo, rodo, kad Petras absoliučiai netinka vienuolynui, todėl nebus jį priimtas.

Šis sprendimas labai nuliūdino Petrą, nors kartu jis visam gyvenimui įsidėmėjo to vadovo žodžius, kad tikras vienuolis neturi teisintis, kai jam priekaištaujama (kad ir kas tai darytų), o tik sakyti: „atleisk, šventasis tėve, nusidėjau“.

Sulaukęs vasaros Petras vėl paliko Akademiją ir, gavęs savo nuodėmklaušio Pachomijaus palaiminimą, iškeliavo į kitą (Liubečo) vienuolyną. Jo vadovas, igumenas Nikiforas (Kochanskis), priėmė Petrą ir nurodė jam atlikti ūkio darbus. Igumeną Nikiforą šventasis Paisijus vėliau minėjo kaip sekutiną pavyzdį. Šiame vienuolyne tada dar Petru vadinamas jaunuolis pirmą sykį ėmėsi knygų perrašinėjimo. Tada tai buvo įprastas jų dauginimo būdas. Vienas vienuolis kunigas, pastebėjęs, kad Petras labai domisi šventųjų Bažnyčios Tėvų raštais, supažindino jį su Joano Klimako „Kopėčiomis“, o po to davė perrašyti šią knygą, itin vertinamą vienuolių bei kitų, norinčių tobulėti dvasiškai.

Kai igumeną Nikiforą pakeitė kitas — ūmus ir perdėm griežtas žmogus, Petras naktį slapčia pasitraukė iš šio vienuolyno. O jo mo-

► Šventasis vienuolis Paisijus Veličkovskis.

tina, sužinojusi, kad sūnus nežada grįžti namo, labai krintosi. Norėdama pakeisti jo sprendimą ji ėmė uoliai pasninkauti ir kasdien skaityti akatistą Dievo Gimdytojai, tikėdamasi sulaukti Jos pagalbos. Tačiau neužilgo jai apsiėmė angelas, kuris išbarė ją už perdėtą meilę Dievo kūriniumi — jos sūnui, užuot visa širdimi mylėjus Dievą. Sūnui skirta tapti vienuoliu, ir jis bus juo. Ir pačiai motinai dera sekti sūnaus pavyzdžiu ir tapti vienuole. Motina įvykdė per angelą jai perduota Dievo nurodymą. Ji įstojo į netoli Poltavos buvusį Staropokrovsko vienuolyną.

Petras daug keliavo ir pagaliau buvo priimtas į Šv. Mikalojaus (rus. Nikolaja) vienuolyną, įsikūrusį prie Tismino upės. Ten 1714 m. Petras tapo vienuoliu Parfeniju. Kadangi neilgai trukus toje vietovėje unitai ėmė persekioti stačiatikius, vienuoliai iškeliavo į Kijevo Laurą. Parfenijus tikėjosi joje likti, bet Akademijos laikų draugas, atkeliavęs į Laurą, vėl pažadino norą keliauti ten, kur galima bus gyventi atsiskyrus.

Šikart jis nukeliavo į Valakiją (Valachiją). Ten buvo daug nuošalių celių, „dykynių“: olų su įsikūrusiais atsiskyrėliais, asketais. Visas šias išsibarsčiusias vienuolių buveines bei vietas vienuolynus globojo senolis Vasilijus Polianome-

ruskietis (ar Merlopolianskietis). Parfenijaus vardas, duotas išventinant Petrą į vienuolius, kažkodėl nepatiko kitiems broliams. Visi jį vadino Platonu. Tad ir Paisijaus gyvenimo aprašymuose minimas Platonas, o ne Parfenijus.)

Būdamas eiliniu vienuoliu Platonas atlikdavo įvairius darbus (oficijas). Sykį, būdamas išvargęs, jis pramiegojo pamaldų pradžią ir nebedrįso eiti į cerkvės vidų. Jis atsisėdo po medžiu ir karčiai raudėjo. Igumenui nurodžius, Platonas buvo rastas ir nuvestas pas igumeną, kur buvo ir kiti broliai. Platonas verkdamas puolė ant žemės ir prašė, kad jam atleistų. Vienas senolis vienuoliams nurodė imti pavyzdį iš Platono, kaip reikia atgailauti. Na, o Platonas nutarė negulti į lovą nakties poilsiui, o snausti atsisėdus ant suolo, kad nepramiegotų.

Platonas neliko, kur buvęs, o vėl ėmė keliauti ir kalnuotoje vietovėje pagaliau rado „dykynę“, kur, palaiminus jos vadovui, jis ėmė gyventi atsiskyręs ir tylėdamas. Taip Platonas bekeliaudamas po Valakijos ir Ukrainos bei Moldavijos vienuolių buveines igudo būti nuolankus, klusnus, bei tapo „isichastu“ – žmogumi, kuris nuolat meldžiasi savo „dvasiniu protu“, kurio buveine laikoma širdis. Tai malda be žodžių, sakomų balsiai; taip be-

simeldžiant pasitelkiama vadina moji Jėzaus malda: „Jėzaus Kristau Dievo Sūnau, pasigailėk manęs nusidėjėlio“.

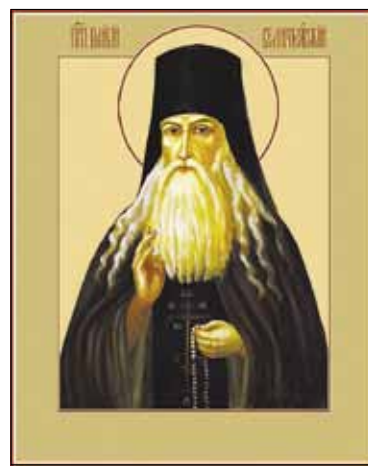
Paskutinė vieta, kur Platonas nukeliavo pats, savo noru, o ne aplinkybių verčiamas, buvo šventasis Atono kalnas.

Ten gyveno vienut vienas 40 mėnesių. Į Atoną atvykus minėtajam Moldavijos vienuolių atsiskyrėliui ir senolių vadovui Vasilijui Polianomerulskičiui, Platonas su juo dvasinėmis temomis bendravo keletą dienų ir naktų. Vasilijus Platonui suteikė vadina mojo „mantijos“ vienuolio statusą ir davė naują — Paisijaus vardą. Jam tada buvo 28 metai. Po kiek laiko jį kreipėsi vienuolis vardu Visarionas, prašydamas priimti jį mokiniu. Kadangi Paisijus savo vienuoliško gyvenimo kelio pradžioje jautė karštą norą mokytis iš labiau patyrusių brolių, jis neatstūmė Visariono, bet pasiūlė tiesiog kartu gyventi ir kartu dirbti fiziškai ir dvasiškai.

Šventasis Paisijus mokė, kad tikru vadovu sielos išganymą teikiančiuose darbuose gali būti tik tas, kuris pats vykdyt visus Viešpaties įsakus (žiūr. Mt 5, 19). Jis nesijautė vertas būti mokytoju, todėl ir Visarioną bei vėliau kitus brolius priimdavo į draugus, o mokytojais laikė šventuosius Bažnyčios Tėvus. Todėl pats Paisijus ir jo brolijos nariai stengėsi rinkti ir perrašinėti šių Tėvų veikalus.

Kai jo brolių susirinko apie 20, kilo būtinybė turėti kunigą ir nuodėmklaušį, todėl Paisijų įkalbėta tapti dvasininku. Išventinimas įvyko 1758 m. (šventajam buvo 36 metai). Atone šventasis Paisijus praleido 17 metų. musulmonams ėmus engti krikščionis, senolis iš ten išvyko į Moldaviją. Leidus gospodariui Grigorijui ir palaiminus vietos metropolitui Gavrijilui, atvykėliai įsikūrė Drahomirnos Šventosios Dvasios vienuolyne, kur tada niekas negyveno.

Paisijaus vadovaujama atoniečių buvimas padarė vienuolyną traukos centru, juoba, kad Petro I Bažnyčios reforma netenkino vienuolių Rusijoje, o dar unitai spaudė rytų slavus. Gausėjant brolijai senolis parašė ir įvedė regulą vadovau-

damasis praeities didžiųjų šventųjų sukurtomis bei Atono kalne veiku siomis regulomis. Pagrindiniai reikalavimai buvo neturėti jokio turto, nesivadovauti savo valia, būti klusniam, nuolat melstis minėtajam „protingajam“ malda, skaityti dvasinio turinio knygas, dirbti (kad vienuolyne būtų pavyzdinė ligoninė, patalpos piligrimams ir t. t.). Žiemą Paisijus visiems broliams skaitė šventųjų Tėvų raštus. Šiame vienuolyne jis tapo schmininku. O svarbiausia — jam vadovaujant pradėta uoliai versti į slavų kalbą ir perrašinėti minėtus raštus. Buvo sudaryta jų rinktinė, vadina moji „Gėrio meilė“ (rus. „Dobrotoliubije“). Bet pasibaigus Rusijos karui su Turkija (1774 m.) teritorija, kur buvo įsikūręs vienuolynas, atiteko katalikiškai Austrijai. Tėvas Paisijus vėl nutarė keltis į kitą vietą. Kartu iškeliavo ir 350 vienuolyno brolių. Tas pats gospodarius Grigorijus ir metropolitas Gavrijilas paskyrė jiems nuošalų Jono Krikštytojo nukirsdinimo vienuolyną kalvotoje Sekulos vietovėje. Kadangi vienuolių vis gausėjo ir nebuvo galimybės jų sutalpinti, Paisijus kreipėsi į gospodarių Konstantiną Muruzą, prašydamas paremti celių statybą. Tačiau šis Paisijui nurodė persikelti į klestintį, turtingą Niameco vienuolyną. Šventasis bijojo, kad jame broliai negalės taip gyventi kaip buvo pratę, juoba, kad Niamecą lankė daug pasauliečių. Bet gospodarius ragino paklusti jo valiai, ir Paisijus persikėlė ten. Dalis vienuolių liko ankstesnėje vietoje, bet ir Niamece tėvui Paisijui pavyko įvesti tokią pačią tvarką, kokią vyravo ankstesniuose jo vadovaujamuose vienuolynuose. Pažymėtina, kad Niamece tada gyveno daugiau nei 10 tautybių vienuoliai, ir iki 1790 metų jų skaičius išaugo net iki 1000! Tai buvo didžiausias vienuolynas Rytų Stačiatikių Bažnyčioje.

Tėvas Paisijus globojo ne tik Niameco bei ankstesnį savo vienuolyną, bet ir kitas aplinkines vienuolių buveines. 1790 metais jam buvo suteiktas archimandrito vardas. Jis be atilsio ugdė, mokė vienuolius to, kaip reikia gyventi ir melstis vadovaujantis Viešpaties įsakais ir Šventųjų Tėvų darbais, atsižvelgdamas į kiekvieno vienuolio pasirengimą ir ir galimybes.

Šventasis mirė 1794 metais, lapkričio 28; jam buvo 72 metai. Senolio Paisijaus gyvenimas ir darbai įtakojo ne tik tuos vienuolius, kuriems jis vadovavo, kuriuos mokė gyvendamas. Jo dvasinis paveldas paveikė šimtų Rusijos Stačiatikių Bažnyčios vienuolynų gyvenimą. Tai, kad XIX a. Rusijoje įvyko dvasinis atgimimas, yra ir didelis šventojo Paisijaus nuopelnas. Itin ryškiai tai matyti Optos vienuolyno gyvenime.

Pavydusis kovoja su Dievu, o ne su tuo, kam pavydi
Šv. JONAS ĄRSABURNIS